

Onådiga luntan blir teater

Alla berättelser var väldigt starka, säger Ann Petré. Jag skäms över hur människor hamnar utanför i vårt rika land, tillägger Lo Kauppi. Två av de skådespelare som medverkar i radioteatern i P1.

Text: Maria Wallin | [Prenumerera](#) | Krönika i SocialPolitik nr 3 2013

– Det svåraste var att välja, säger regissören Gunilla Bresky, som sammanställt berättelserna för radioteatern. Alla vittnesmål var så gripande. Och mönstret blev så tydligt. Att de sjukaste och sköraste människorna i vårt samhälle utsätts för detta är ovärdigt, hemskt.

Teater bygger på SocialAktions Upprop på nätet: Berätta hur du har det! där sjukskrivna, utförsäkrade, arbetslösa och personer i Arbetsförmedlingens olika aktiviteter och många hänvisade till socialtjänsten skrev mail om hur illa de for, hur fattiga de blivit, hur dåligt bemötta..

Texterna samlade vi i Onådiga luntan – berättelser från dom som ställts utanför. Som överlämnades till Socialförsäkringsutredningen den 19 februari 2013. Och som i stort sett förbigicks med tystnad i svenska medier, vilket förskräckte oss.

Alla dessa röster om alla dessa allvarliga misshälligheter hade nämligen något viktigt att säga oss om vårt samhälle!

Det tyckte även radioteatern. Samtidsbevakning, ansåg teaterchefen Stina Oscarsson och Gunilla Bresky, SR Luleå, bearbetade den digra luntan till ett radiomanus:

– Det handlar inte om enstaka undantag. De är många, många, och i hela landet. Därför har jag bett skådespelare i olika åldrar och med olika dialekter tolka texterna. Och alla jag frågat har svarat: "Ja, det vill jag verkligen göra. Det är viktigt."

– Alla berättelser var väldigt starka, säger sådespelare Ann

Petrén. Jag är stolt och glad över att ge röst till en av dem. Lo Kauppi påmindes om att vi inte längre har fungerande skyddsnät i samhället:

– Det är svårt att förstå. Vi tror kanske inte att det är möjligt – här i vårt rika land. Inte förrän vi själva drabbas av en olycka eller sjukdom fattar vi. Den här sammanställningen av vittnen som rakt upp och ner berättar hur dom hamnat utanför borde i sig vara tillräckligt med argument för att byta regering. Jag skäms, säger Lo Kauppi.

Majoriteten inom Onådiga luntan är kvinnor. Lennart Jähkel utgör ett undantag. Övriga är Vanja Blomkvist, Agneta Ahlin, Siri Hamari, Diya Shaher, Mirja Burlin, Anna Azcárate, Margareta Stone, Kajsa Reingardt och Cecilia Nilsson. Hans Sandin i Norrlåtar har komponerat musiken.

Utförsäkrad – berättelser från Sverige 2013 sänds den 21 september 13.30, repris den 23 klockan 19.30 och 30 september 01.02.

Ytterligare 30 dagar finns programmet kvar i SR Play.

Lyssna! Berörs! Upprörs! Agera!

maria.wallin@socialpolitik.com

MIN BERÄTTELSE

Hur gick det sen?

Solidaritet får ny innebörd

Jag är så tacksam och rörd över ert engagemang! Det inger hopp om att solidariteten skall segra. Kanske få en ny innebörd som grundar sig mer på medmänsklighet och empati! Ett ord med en värdegrund.

Får tårar i ögonen när jag läser ditt mail, men inga ledsna tårar.

Hälsa alla och tacka ifrån mig att de vill ge röst åt oss/mig som drabbad.

Orken kommer tillbaka

Det låter härligt att engagemanget sprider sig till fler röster och uttryck. Det gör att orken kommer tillbaka. Jag har ju på grund av det som skett tvingats att flytta. Mitt hus blev änteligen sålt. Min ekonomi är i kras men rättar nog till sig snart inom ett år i alla fall. Nu går jag vidare. Vill engagera mig framöver så mycket jag klarar och orkar. Min framtid ligger fortfarande i FK:s händer, då jag väntar på beslut om sjukersättning – efter alla dessa turer med utförsäkring och arbetsträning.

Cancerpatienter behöver vila

Tack för all info om radioteatern. Vad oerhört roligt! Skådespelare jag beundrar mycket. Jag känner mig hedrad att få min röst hörd om det så bara kommer med en mening från just mig. Tusen tack!

FK beslutade i år att jag ska få sjukersättning beviljad i tre år. Även om jag har lägsta möjliga sjukersättningspeng så är jag mycket glad för det, samtidigt som jag är övertygad om att vi cancerpatienter skulle komma i arbete mycket snabbare om vi tilläts läka och vila i direkt anslutning till sjukdomen och inte först kastas ut i kylan och behöva gå ner oss så mycket fysiskt och psykiskt. Vägen tillbaka blir så mycket längre.

Jag tror att många cancerpatienter hinner dö på grund av att FK vägrar dom vila och läkning, men officiellt heter det nog att dom dör av sin cancer. Det tror jag efter att själv ha upplevt hur det går till.

Utvecklingsgarantins fasor

Jag fick ju inte min sjukskrivning godkänd, blev nollklassad då AF kodade mig som icke-arbetsför. Till slut efter de där nio månaderna utan någon som helst ersättning, så tog AF mig under sina vingars beskydd (...)

Jag har blivit stark under de här årens urusla behandling av samhällssystemet. Men också väldigt, väldigt skör. Otroligt stresskänslig, konstant oro, med enormt stresspåslag.

Nu är jag inskriven i Juggen, jobb- och utvecklingsgarantin, dvs fasorna. Snart kommer fas 3, men för mig kan det inte

innebära någon skillnad – jag är inte mer arbetsför för att faserna ändras.

Tvärlurad av samhället

Jag har sökt "1000 jobb", och inte blivit kallad till EN enda in intervju, trots att dom får mig nästan gratis med lönebidrag och nystartsjobb. Det är naturligtvis åldern som bromsar.

Så ska jag nu leva på socialbidrag mina fem sista år innan pension? Efter 37 års "slit"? Jag känner mig tvärlurad av hela samhället! Elller som min handläggare på FK sa när jag grät inför beskedet: "Det finns gott om jobb, där man inte behöver två friska knän och en frisk högerhand!"

Den kommentaren speglar dagens samhällssyn! Är på väg till AF nu för att delta i något som heter "kartläggning inom jobb- och utvecklingsgarantin". Vad det nu innebär.